

RAADSVOORSTEL

Datum raadsvergadering 28-04-2021
Zaaknummer raadsvoorstel ZN 247998
Portefeuillehouder Clemens Piena, Robin van der Helm, Marcel Willemsen

Onderwerp **Visie Sociaal Domein**

Voorgesteld besluit

De visie op het sociaal domein vast te stellen, waarin het volgende wordt geformuleerd en omschreven:

1. De opdracht tot het werken aan preventie en het bieden van ondersteuning en hulp aan inwoners in een kwetsbare situatie, waarbij het niet alleen gaat om het ondersteunen en versterken van het individu, maar ook om het ondersteunen en versterken van de gemeenschap.
2. De maatschappelijke resultaten:
 - a. Een samenleving (stad, kerkdorp, wijk of buurt) waarin inwoners naar vermogen meedoen;
 - b. Een samenleving waarin inwoners naar vermogen op eigen kracht functioneren;
 - c. Een samenleving waarin inwoners in hun functioneren steun kunnen krijgen van de directe omgeving door de aanwezigheid van een sterke sociale basis, brede maatschappelijke voorzieningen en vrij toegankelijke voorzieningen.
3. De sterke positionering van maatschappelijke partners in de toeleiding en het gemeentelijk sociaal team in de toegang.
4. De doorontwikkeling van een integrale en proactieve aanpak.

Samenvatting

In de visie wordt met het sociaal domein bedoeld alles wat we vanuit de gemeente doen op het gebied van werk, inkomen, welzijn, meedoen, leren, opvoeden en opgroeien op grond van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdwet, Participatiewet en de Wet Inburgering (per 1 januari 2022). In de visie houden we vast aan de bedoeling van de decentralisaties: de beweging naar de voorkant. We bevestigen gezamenlijk de koers en zorgen er met de visie voor dat we allemaal dezelfde inhoud en invulling geven aan uitgangspunten als *eigen kracht*, *ondersteuning uit de directe omgeving* en *meedoen*. Daarnaast kiezen we in de visie voor een sterke positionering van maatschappelijke partners in de toeleiding en het gemeentelijk sociaal team in de toegang waarbij zowel in de toeleiding als in de toegang integraal en proactief wordt gewerkt. Met de visie brengen we ook een accentverschuiving in beeld, namelijk dat we ons niet alleen inzetten voor het ondersteunen en versterken van het individu maar ook voor het ondersteunen en versterken van de gemeenschap. In dat laatste speelt onder andere het welzijnswerk een grote rol. Daarmee heeft het welzijnswerk een belangrijke positie binnen het sociaal domein.

Aanleiding

Tot 2020 was de gemeentelijke organisatie grotendeels ingericht langs de lijnen van de afzonderlijke wetten in het sociaal domein. Op basis van die wet- en regelgeving zijn afzonderlijke beleidskaders, -nota's en/of uitvoeringsbesluiten geschreven.

Met u als gemeenteraad hebben we op verschillende momenten gesproken over een integraal sociaal domein. Met het initiatiefvoorstel 'pilot regelvrij integraal sociaal domein' heeft u richting gegeven. In

het najaar van 2019 zijn we gestart met deze pilot. Parallel aan de pilot hebben we meer stappen gezet om het integraal domeinoverstijgend samenwerken te bevorderen. Zo zijn begin 2020 de teams Sociaal Domein Beleid (SDB) en Sociaal Domein Uitvoering (SDU) gevormd en is het Sociaal Wijkteam per 1 januari 2021 onderdeel geworden van de gemeentelijke organisatie. Per deze datum gaan SDB en SDU verder onder de naam sociaal team. Het vastleggen van een gezamenlijke visie is een logische volgende stap. Het helpt om het integraal samenwerken nog verder te versterken tussen de verschillende disciplines binnen het sociaal team en tussen het sociaal team en de maatschappelijke partners.

Kader

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdwet, Participatiewet en de Wet Inburgering (per 1 januari 2022) vormen de wettelijke context van de visie op het sociaal domein.

Wat willen we bereiken?

We willen dat het goed gaat met de inwoners van Oosterhout. We vinden het belangrijk dat inwoners een waardevol bestaan kunnen opbouwen, hierin eigen keuzes kunnen maken en veerkrachtig zijn wanneer het leven (even) tegenzit. Met de visie zetten we stevig in op de 'beweging naar de voorkant': zo veel mogelijk en zo vroeg mogelijk problemen opvangen en oplossen in de eigen directe omgeving en/of met inzet van (vrij toegankelijke) voorzieningen in de stad. Op deze wijze vermindert de druk op de niet vrij toegankelijke voorzieningen.

Het in de visie vastleggen van de gezamenlijke stip aan de horizon, waarbij we eenduidige begrippen en termen gebruiken en tot gedeelde uitgangspunten komen, zal het integraal samenwerken verder bevorderen.

Argumenten en kanttekeningen bij het voorgestelde besluit

1. Meedoen

- De focus ligt op meedoen omdat dit een sterke basis kent binnen alle afzonderlijke wetten binnen het sociaal domein. Bovendien zijn er verschillende onderzoeken die aantonen dat betekenisvol meedoen een positief effect heeft op het welbevinden van mensen. Ook zou meedoen bijdragen aan het verminderen van de druk op (dure) niet vrij toegankelijke voorzieningen.
- Belangrijke kanttekening is dat niet alle inwoners 'meedoen' als kernwaarde in hun leven kiezen. Wanneer er geen sprake is van een ondersteuningsvraag of overlast, is dit prima. Zodra hier wel sprake van is, wordt binnen het sociaal domein actief samen met de inwoner de kansen, mogelijkheden en toegevoegde waarde van meer participatie verkend.

2. Eigen kracht

- De focus ligt op eigen kracht omdat dit een sterke basis kent binnen alle afzonderlijke wetten binnen het sociaal domein. Zelfredzaamheid en eigen regie zorgen bovendien voor een gevoel van eigenwaarde. Ook vanuit financieel oogpunt ligt de focus op eigen kracht. Door inzet van eigen kracht zou de noodzaak voor een niet vrij toegankelijke voorziening voorkomen of uitgesteld kunnen worden.
- Eigen kracht kent grenzen door o.a. cognitieve beperkingen en mentale (over)belasting. In de visie benoemen we deze grenzen bewust zodat we er in ons werk oog voor hebben en hierin proactief handelen. Kanttekening is dat het een zoektocht is naar balans tussen eigen kracht versterken en helpen wanneer dat nodig is. Hierin vertrouwen we op de professionaliteit en het inschattingsvermogen van medewerkers en geven hen hierin voldoende handelingsruimte.

3. De directe omgeving

- In de visie verleggen we de focus van het eigen sociaal netwerk naar de directe omgeving, omdat we een sterke preventieve werking verwachten van de combinatie van een sterke sociale basis en een gevarieerd aanbod van brede maatschappelijke voorzieningen en vrij toegankelijke voorzieningen in Oosterhout.
- Een kanttekening is dat deze beleidstheorie nog geen sterke toetsing kent in de praktijk (in Oosterhout of elders in het land).

4. *Brede toeleiding en gemeentelijke toegang*

- Met de sterke positionering van maatschappelijke partners in de toeleiding en het gemeentelijk sociaal team in de toegang verwachten we een impuls te geven aan de beweging naar de voorkant. We verwachten met deze keuze dat vragen zo veel mogelijk zelf, vroeg en dichtbij worden opgepakt waardoor de druk op (dure) niet vrij toegankelijke voorzieningen afneemt.
- In de overgang van toeleiding naar toegang moet een dubbele uitvraag bij inwoners zo veel mogelijk worden voorkomen door te werken met 'warme overdrachten'. Kanttekening is dat de gemeentelijke toegang alert moet blijven of niet te snel naar oplossingen in de sfeer van indicaties wordt gekeken. Om professioneel handelen binnen dit spanningsveld te ondersteunen, zijn samenwerkingsafspraken over 'de warme overdracht' nodig zodat voor professionals (intern en extern) duidelijk is wat de gezamenlijke visie en handelswijze is.

Inspraak en participatie

In de totstandkoming van de visie op het sociaal domein is gesproken met maatschappelijke partners, zorgaanbieders, medewerkers van het gemeentelijk sociaal team (beleid en uitvoering, inclusief de oud-medewerkers van het Sociaal Wijkteam). We hebben parallel aan de gesprekken een enquête over het sociaal domein opgezet. Deze enquête hebben we uitgezet onder inwoners via de gemeentelijke kanalen, onder deelnemers van het gemeentelijke Digipanel en onder de leden van de digitale klankbordgroep van de Adviesraad Sociaal Domein. Steeds is er nauw contact geweest met de Adviesraad, waarbij de leden op zowel proces als inhoud input hebben geleverd. Op ons verzoek hebben ze advies gegeven over de enquête en hebben ze verdiepende gesprekken gevoerd met groepjes inwoners. Daarnaast zijn ze vaste deelnemer van de klankbordgroep in de verbetercyclus Toegang.

Bij deze raadsnota zijn bijgevoegd het advies dat is gegeven door de Adviesraad in de ontwikkeling van de enquête, de bijbehorende ambtelijke reactie en de resultaten van de enquête zelf. Ook is bijgevoegd het advies en de rapportage van de Adviesraad over de verdiepende gesprekken en de ambtelijke reactie hierop.

Alternatieve oplossingsrichting(en)

- *geen overkoepelende visie op het sociaal domein*

Deze keuze komt de integrale samenwerking binnen het gemeentelijk sociaal team niet ten goede. Het bij elkaar brengen van de verschillende disciplines in één gemeentelijk sociaal team is een organisatorische wijziging, een verandering in de structuur. Meer integraal werken vraagt echter meer. Het meer integraal werken vraagt om een culturomslag. Het vastleggen van een gezamenlijke visie brengt de gemeenschappelijke doelen in beeld en geeft voeding aan een gezamenlijke identiteit.

- *Minder focus en inzet op preventie in de vorm van een sterke sociale basis, brede maatschappelijke voorzieningen en vrij toegankelijke voorzieningen.*

Bij preventie gaan haast per definitie de kosten voor de baten uit, waarbij de precieze omvang van de baten onzeker zijn en ook kunnen liggen binnen een ander domein dan waar de kosten zijn gemaakt. Toch kiezen we voor deze focus, omdat de financiële tekorten binnen het sociaal domein de financiële urgentie tonen van het maken van de beweging naar de voorkant. Willen we deze beweging echt maken, dan moet de 'voorkant' ook wel stevig genoeg zijn om een goed en passend alternatief te zijn voor (dure) niet vrij toegankelijke voorzieningen. De beweging naar de voorkant is een belangrijk element in het uitvoering geven aan de opgave 'financiële beheersbaarheid in het sociaal domein'.

Financiën

Als gevolg van de stijgende kosten is de opgave 'financiële beheersbaarheid in het sociaal domein' geformuleerd. Doel van deze opgave is het dempen en waar mogelijk terugdringen van de uitgaven binnen het sociaal domein. Binnen de opgave is alles erop gericht om in de uitvoering van het sociaal domein binnen de financiële kaders te blijven.

De meerjarenbegroting voor het sociaal domein ziet er als volgt uit.

Begroting	2020	2021	2022	2023
Wmo	16,4	18,0	18,0	18,0
Jeugd	16,0	16,3	16,3	16,3
P-wet & SHV	26,1	26,8	26,8	26,6
Totaal	58,5	61,1	61,1	60,9

Vervolg

Binnen de verbetercyclus Toegang geven we uitvoering aan de visie. Het traject geeft de aanzet voor een doorlopende cyclus van leren en verbeteren. In werkgroepen gaan we elk jaar met verbeteropgaven aan de slag. Twee keer per jaar organiseren we raadsinformatieavonden om u als raad te informeren over de ontwikkeling en voortgang van dit traject. De informatieavonden gebruiken we ook om u op de hoogte te brengen van andere beleidsontwikkelingen binnen het sociaal domein en u mee te nemen in de monitoring binnen het sociaal domein.

Oosterhout, 29 maart 2021.

Burgemeester en wethouders.

Bijlagen

1. Visie sociaal domein
2. Advies enquête sociaal domein (Adviesraad)
3. Ambtelijke reactie op advies Adviesraad
4. Resultaten enquête sociaal domein
5. Advies en rapportage n.a.v. verdiepende gesprekken met inwoners (Adviesraad)
6. Ambtelijke reactie op advies verdiepende gesprekken Adviesraad

RAADSBESLUIT

Onderwerp: visie op het sociaal domein

Zaaknummer: 247998

De raad van de gemeente Oosterhout,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 29 maart 2021,

BESLUIT:

Visie op het sociaal domein vast te stellen, waarin het volgende wordt geformuleerd:

1. Opdracht tot het werken aan preventie en bieden we ondersteuning en hulp aan inwoners in een kwetsbare situatie, waarbij we ons niet alleen richten op het ondersteunen en versterken van het individu, maar ook op het ondersteunen en versterken van de gemeenschap.
2. Focus op de volgende maatschappelijke resultaten:
 - a. Een samenleving (stad, kerkdorp, wijk of buurt) waarin inwoners naar vermogen meedoen;
 - b. Een samenleving waarin inwoners naar vermogen op eigen kracht functioneren;
 - c. Een samenleving waarin inwoners in hun functioneren steun kunnen krijgen van de directe omgeving door de aanwezigheid van een sterke sociale basis, brede maatschappelijke voorzieningen en vrij toegankelijke voorzieningen.
3. Sterke positionering van maatschappelijke partners in de toeleiding en het gemeentelijk sociaal team in de toegang.
4. In toeleiding en toegang wordt integraal en proactief gewerkt.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 28 april 2021 van de raad voornoemd,

, voorzitter

, griffier